

Департамент освіти і науки
Вінницької обласної державної адміністрації
Департамент освіти і науки Вінницької міської ради
Національна академія педагогічних наук України;
Комунальний заклад вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Комунальний заклад вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти»
Державний заклад вищої освіти «Університет менеджменту освіти»
Національної академії педагогічних наук України
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Інститут психології Німецького університету спорту Кельну, м. Кельн, Німеччина
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Аріельський Університет, м. Аріель, Ізраїль
Криворізький державний педагогічний університет
Державний університет фізичного виховання і спорту, м. Кишинів, Молдова
Ленкоранський державний університет, м. Ленкорань, Азербайджан
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Комунальний вищий навчальний заклад Миколаївський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
Київський національний університет технологій та дизайну
Київський університет імені Бориса Грінченка
Бердянський державний педагогічний університет
Вище професійне училище № 42 м. Погребище
Стебницька загальноосвітня школа I-III ступенів № 18
Дрогобицької міської ради Львівської області
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Європейська асоціація науки і освіти, м. Берлін, Федеративна республіка Німеччина

ПАЙДЕЯ В ДЗЕРКАЛІ ЄВРОПОЦЕНТРИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

МАТЕРІАЛИ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ПРИСВЯЧЕНОЇ 97-Й РІЧНИЦІ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
МІШЕЛЯ ФУКО**

16–17 березня 2023 року

**PAIDEIA IN THE MIRROR OF EUROCENTRIC TRANSFORMATIONS
OF THE UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL SPACE
materials of the International scientific and practical conference
dedicated to the 97th anniversary of
Michel Foucault's birth**

March 16–17, 2023

Вінниця – Київ 2023

УДК 37+1+796+612+31+572+004+005
П 12

Пайдея в дзеркалі європоцентричних трансформацій українського культурно-освітнього простору: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. присвяч. 97-й річниці з дня народження Мішеля Фуко (16–17 берез. 2023р.) / Комунал. закл. вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», Комунал. закл. вищої освіти «Вінницька академія неперервної освіти», Держ. закл. вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Нац. акад. пед. наук України; за заг. ред.: В. М. Федорця, Ю. Г. Паламарчук, О. В. Ключко, Т. Р. Браніцької. Вінниця : Видавництво: ТОВ "Друк плюс" 2023. 252 с.

Paideia in the mirror of Eurocentric transformations of the Ukrainian cultural and educational space: materials of the Internation. science and practice conf. dedicate 97th anniversary of the birth of Michel Foucault (March 16–17, 2023) / Communal Higher Education Institution "Vinnytsia Humanities Pedagogical College", Public Higher Educational Establishment "Vinnytsia Academy of Continuing Education", State higher educational institution "University of educational management" National Acad. ped. Sciences of Ukraine; in general ed.: V. M. Fedorets, Yu. G. Palamarchuk, O. V. Klochko, T. R. Branitska. Vinnytsia: Publishing House, LLC "Druk Plus", 2023. 252 p.

У збірнику висвітлюється широкий спектр педагогічних, освітніх і філософських питань щодо рецепції і ціннісного переосмислення ідей давньогрецької культурно-освітньої системи пайдеї. Людиномірні ідеї пайдеї та її людинотворчий потенціал репрезентуються як концептуальні основи європоцентричних трансформацій української освіти й етично-ціннісні передумови її гуманізації і антропологізації. Розглянуто концептуальний спадок Мішеля Фуко як одного з класиків дослідження давньогрецької пайдеї.

Методологічний, етичний і ціннісний потенціали пайдеї розкривається в тезах доповідей за такими науково-дисциплінарними напрямками: педагогіка, філософія освіти, соціальна філософія, фізична культура і спорт, педагогічна психофізіологія, педагогіка здоров'я та формування безпечного і здорового освітнього середовища, цифрова педагогіка та цифрові технології і STEM-освіта, педагогічна антропологія, соціологія освіти, психологія, освітній менеджмент, спеціальна освіта та інклюзія. Важливим тематичним напрямом збірника матеріалів конференції є формування дискурсу Перемоги України та розвитку національної ідентичності, культури і патріотизму.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, методистам, вчителям, освітнім менеджерам, психологам, студентам, тренерам.

Рекомендовано до друку Вченою радою Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» Протокол № 11 від 15 червня 2023 р.

ISBN 978-617-95332-4-2

Слід звернути увагу на те, що під час бігу підтюпцем підвищене навантаження отримують м'язи нижніх кінцівок і серцевий м'яз, знижується навантаження на суглоби ніг, зменшується ризик отримання травми. Такий рух являє собою аеробну циклічну тренування, при якій задіяні всі м'язи, тобто такий біг є ефективний для схуднення особливо тим людям, що мають зайву вагу. Адже під час бігу підтюпцем калорії посилено витрачаються. При цьому, енергетичне забезпечення організму відбувається, в основному, за рахунок наявних жирів. Середній показник витрати калорій при бігу підтюпцем становить 100 кілокалорій протягом 10 хвилин. Додавши такий вид фізичного навантаження в свій щоденний режим, не збільшуючи, при цьому, кількості спожитої їжі, можна реально втрачати зайву вагу десятками кілограмів тим самим покращуючи своє здоров'я.

Висновки. Отже зважаючи на те що екоплогінг, поєднавши у собі елементи ЛФК та екологічної складової, веде до покращення фізичного тону м'язів і кардіо-респіраторної системи людини – є важливою складовою фізичної реабілітації людини, тобто веде до формування здоров'язбережувальної компетентності як здобувачів вищої освіти так і громадян.

Список використаних джерел

1. Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження : колективна монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. – Харків: Вид. Рожко С. Г., 2017. – 488 с. URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_zdor_ta_korr_os/Zagalna_teorija_zdorovi_a_i_zdorviazberegennja.pdf.
2. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений Кабінетом Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898. URL: https://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886.
3. Белікова Н. О. Основні визначення фізично-реабілітаційної освіти / Фізична, медична, соціальна і спортивна реабілітація людей з інвалідністю. Розділ IV. С311-318. URL: <http://ap.uu.edu.ua/article/177>.
4. Плогінг: як бігати із користю для планети //URL: <https://www.coca-cola.ua/dogood/world-without-waste/eco-cheat-sheet/plogging-yak-bigati-iz-koristyu-dlya-planeti>. Дата звернення 17.10.2022.
5. Гнатюк В. В., Ткаченко Т. І. Екоплогінг як засіб фізичної реабілітації людини. Abstracts of XI International Scientific and Practical Conference. Bilbao, Spain 2023. Pp. 30-32. URL: <https://eu-conf.com/ua/events/implementation-of-modern-scientific-opinions-in-practice/>.

УДК 378.147

РОЛЬ ВЕБ-КВЕСТІВ У ФОРМУВАННІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Лугаєва Тетяна Василівна – доктор педагогічних наук, професор,
Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Фесенко Володимир Юрійович – кандидат історичних наук, доцент,
Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Анотація. В статті розкриваються методологічні аспекти реалізації веб-квестів у процесі формування здоров'язбережувальної компетентності здобувачів вищої медичної й фармацевтичної освіти.

Ключові слова: веб-квести, здоров'язбережувальна компетентність, здобувачі вищої медичної й фармацевтичної освіти, педагогіка, методологія

Abstract. The article delves into the methodological aspects of implementing web quests in the process of developing health-saving competence among students pursuing higher medical and pharmaceutical education.

Keywords: web quests, health-saving competence, students of higher medical and pharmaceutical education, pedagogy, methodology.

Актуальність проблеми. У Стратегії розвитку вищої освіти України констатовано, що «професії, пов'язані із збереженням здоров'я, освітою, творчістю, наданням індивідуальних послуг, залишаться актуальними» і в майбутньому [6]. Фахівців сфери охорони здоров'я як професіонали та соціально відповідальні громадяни мають володіти сформованими професійними й загальними компетентностями. Передбачено формування у здобувачів медичної й фармацевтичної освіти здорового способу життя як ціннісної орієнтації. Актуалізація педагогіки здоров'я зумовлює необхідність вивчення й популяризацію методологічної і практико-технологічної стратегії у процесі формування здоров'язбережувальної компетентності здобувачів освіти.

Мета. Висвітлити основні методологічні аспекти реалізації веб-квестів у процесі формування здоров'язбережувальної компетентності здобувачів вищої медичної й фармацевтичної освіти.

Результати. Теоретики освітніх й педагогічних наук стверджують, що технологічною основою педагогіки здоров'я, спрямованої на формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців, є здоров'язберігаючі технології [5, с. 86].

Упровадження здоров'язберігаючих технологій дозволяє застосовувати нові та удосконалені практики і методи, забезпечувати працездатність, формувати критичне мислення здобувачів освіти з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей.

Узявши до уваги визначення поняття «веб-квест» (Webquest) [1; 2], доцільно схарактеризувати названу технологію як таку, що включає елементи ігрової, проектної, проблемно-орієнтованої, інтерактивної технологій навчання й передбачає використання інформаційних ресурсів Інтернет. Зауважимо, що веб-квести можуть бути класифіковані як: короткочасні та тривалі; за предметним змістом (монопроекти та міжпредметні), за типом завдань, що виконують здобувачі освіти.

На основі аналізу публікацій освітян-практиків [1] та передового педагогічного досвіду окреслимо алгоритм створення веб-квесту: визначення його типу й назви; обрання шаблону(сайту) в Інтернет мережі для його створення; розробка завдань та окреслення ролей (наприклад, «Аналітик», «Веб-дизайнер», «Інформаційний архітектор», «Серфер», «Керівник проекту» [1,с. 16], фахівець-теоретик, фахівець-практик тощо); обрання однієї з форм подання результатів виконання завдань здобувачами освіти (у вигляді презентації, інтелект-карти, тексту тощо); підбір візуального матеріалу для оформлення веб-квесту в Інтернет мережі; розробка системи оцінювання; підбір джерел інформації, рекомендованих для користування у процесі пошуку відповідей на завдання веб-квесту; розміщення веб-квесту на сайті; створення методичних рекомендацій для викладачів, які застосовують веб-квест.

У ході співбесід зі здобувачами освіти закладів вищої медичної та фармацевтичної освіти (ЗВМ(Ф)О), нами встановлено доцільність упровадження веб-квестів в освітній процес з метою формування здоров'язбережувальної компетентності фахівців під час організації як аудиторної, так і самостійної роботи [3,с. 16]. Наведемо візитну карту веб-квесту «Роль учених медичного й

фармацевтичного профілю у формуванні здорового способу життя» (табл.1). Зауважимо, що розробляючи завдання означеного веб-квесту, передбачалася міждисциплінарність освітніх програм та свобода вибору тих, хто навчається.

Таблиця 1. Візитна карта веб-квесту [4]

Спрямованість	Для здобувачів вищої медичної й фармацевтичної освіти, фармацевтів-інтернів, аспірантів
Тип	Веб-квест – аналітичне завдання
Мета веб-квесту	Активізувати пізнавальну діяльність здобувачів освіти щодо аналізу особливостей формування здорового способу життя представниками закладу медичної та фармацевтичної освіти
Ролі	«Історик фармації», «Організатор анкетного опитування», «Веб-майстер», «Функціонер Центру здоров'я, спорту та відпочинку»
Результат	Створення інтелект-карти («Здоров'я – основна цінність»)
Інтернет-ресурси	Посилання на ресурси, що використовувалися для створення веб-квесту

Узагальнення досвіду реалізації здоров'язберігаючих технологій на базі НФаУ дозволяє стверджувати, що упровадження веб-квестів в умовах зміни звичного режиму діяльності освітніх установ є чинником формування культури здорового способу життя студентів. Методом спостереження було виявлено, що реалізація наведеного веб-квесту в освітньому процесі ЗВМ(Ф)О забезпечила високу працездатність здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання; вияви відповідальності, самостійності та вміння командної взаємодії; створення умов для інтелектуальної і творчої самореалізації; можливості окреслення особистісної траєкторії навчання при виконанні завдань веб-квесту. Позитивним фактором слід вважати варіативність виконання смислових завдань веб-квесту, розвиток у здобувачів освіти вміння сумлінно контролювати власну самоосвіту та відстоювати свою думку, досягати компромісів, розподіляючи ролі між виконавцями квесту, й конструювати спільну доповідь на основі створеної презентації (інтелект-карт).

При проєктуванні веб-квестів рекомендуємо враховувати той факт, що існують, як мінімум, два виміри їх результатів: продуктивний (отримання значущого продукту освітньої діяльності) та психологічний (подолання здобувачами освіти емоційного напруження, негативних емоцій; формування працьовитості, дисциплінованості, відповідальності; розвиток мотивації, комунікабельності, взаємоповаги; розуміння суспільних потреб).

Висновки. Таким чином, установлено, що технологія веб-квест гармонійно впроваджується в сучасний освітній процес ЗВМ(Ф)О, забезпечуючи актуальність, гуманність, активність і доброзичливість його учасників. На основі емпіричних методів дослідження доцільно констатувати, що реалізація веб-квестів в освітньому просторі зумовлює міждисциплінарність освітніх програм, свободу вибору, а також формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти. Отже, вивчення й реалізація основних методологічних аспектів реалізації веб-квестів є доцільним способом формування здоров'язбережувальної компетентності здобувачів вищої медичної й фармацевтичної освіти.

Список використаних джерел

1. Герлянд Т. М. Вебквест у професійному навчанні : методичні рекомендації. Київ : ІТТО НАПН України, 2016. 141 с.

2. Кадемія М. Ю., Ткаченко Т. В., Євсюкова Л. С. Інноваційні технології навчання: словник глосарій : навчальний посібник для студентів, викладачів навчальних закладів : Львів : «СПОЛОМ», 2011. 196 с.
3. Лутаєва Т. В. Науково-педагогічна та громадсько-просвітницька діяльність Володимира Фавра. *Вісник післядипломної освіти : зб. наук. пр.* Серія : Педагогічні науки. Київ, 2016. Вип. 2 (31). С. 73–87.
4. Лутаєва Т. В. Роль учених медичного й фармацевтичного профілю у формуванні здорового способу життя (приклад вебквесту). URL :<https://zdorovienphau.blogspot.com/> (дата звернення: 01.02.2023)
5. Переворська О. І., Кобзєва І. М. Здоров'язберігаючі технології в освітньому процесі вищого навчального закладу. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія».* Педагогічні науки. 2018. № 2 (16). С. 85-90.
6. Стратегія розвитку вищої освіти на 2022-2031 рр. : розпорядження Кабінету Міністрів України № 286-р. від 23 лютого 2022 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 01.02.2023).

УДК: 378.147:796.011.3

МЕТОДОЛОГІЧНО-ЦІННІСНІ РЕФЛЕКСІЇ ВИКОРИСТАННЯ ПРАКТИК ХАТХА-ЙОГИ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Олійник Лія Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Анотація. У статті розглядаються методологічні та практичні аспекти використання хатха-йоги в дошкільній освіті як здоров'язбережувальної та розвивальної практики.

Ключові слова: дошкільна освіта, збереження здоров'я, педагогіка здоров'я, хатха-йога, профілактика, культурологічний підхід, методологія.

Abstract. The article examines the methodological and practical aspects of using hatha yoga in preschool education as a health-preserving and developmental practice.

Keywords: preschool education, health preservation, health pedagogy, hatha yoga, prevention, culturological approach, methodology.

Актуальність проблеми. Співвідносно до поліпаридигмальності й людиноцентризму науки постмодерну в сучасній педагогічній методології актуальним є рецепція і трансформація в освітні практики (здоров'язбережувальні, розвивальні, когнітивні, рефлексивні тощо) результатів міжкультурної взаємодії та ідей антропологічного і культурного поворотів як визначальних парадигмальних трансформацій. Іншим і перш за все психологічним аспектом проблематизації, що визначає необхідність використання різних культурних практик, включаючи здоров'язбережувальні, є надія на особливу їх ефективність. Відповідно до вказаних аспектів проблематизації та враховуючи наявні в освіті тренди, ми звертаємо увагу на необхідності застосування в освітньому процесі тілесних, тілесно-ментальних та духовних практик, притаманним різним культурам. Перш за все це стосується таких знаменитих і знайомих тілесно-ментальних практик, як йога, цигун, кунфу та ін.

Дане дослідження присвячене проблемі застосування хатха-йоги в дошкільній освіті. У попередній проблематизації ми акцентували увагу на культурному аспекті (визначається культурним і антропологічним поворотом